

FAKTA OM SYNFÄLTSDEFEKTER I TRANSPORTSTYRELSENS PRESSMEDDELANDE MED KOMMENTARER FRÅN INTRESSEORGANISATIONERNA

TS:

Synfälsdefekter innebär att man har svårt att i tid upptäcka snabba skeenden i trafiken. Det finns en förhöjd risk att man kan köra på en medtrafikanter. Detta gäller särskilt cyklister och gångtrafikanter som plötsligt dyker upp från sidan.

Kommentar:

Detta gäller inte vid mindre synfälsdefekter som ändå innebär att körkortet återkallas. Möjligen vid synfälsdefekter som hemianopsi (halvsynthet) när halva synfältet är förlorat åt ena hållet. Erkända forskare anser dock, att även en del personer med hemianopsi kan träna avsökning och därmed kompensera för bortfallen och köra bil på individnivå. Vid många synfälsdefekter kan man visa, att personer har normal avsökningsförmåga, och upptäcker allt som en seende person gör. De "fakta" som Transportstyrelsen beskriver, de är generaliserande och diskriminerande samt i grunden felaktiga och anekdotiska. Om de skulle stämma skulle inte 200 av 350 testade i simulatoren kunna köra bil på ett trafiksäkert sätt liksom 14 av 19 i CTD-projektet bli godkända. Uttalandet är därmed inte relevant utan snarare kränkande mot en grupp individer vars majoritet ges ett stigmatiserande epitet.

TS:

De vanligaste orsakerna är ögonsjukdomen grön starr (glaukom), tillstånd efter en stroke eller att man har ögonskador orsakade av diabetes.

Kommentar:

Synfälsdefekter vid stroke och glaukom är mycket olika samt vid diabetes orsakas de ofta av laserbehandling för att förhindra blödningar i näthinnan profylaktiskt. Laserhålen är mycket små och inte störande i synfältet men bidrar ändå ofta till indraget körkort eftersom mätmetoderna enligt många ögonläkare (professor Anders Hejl, Malmö som utvecklade HFA 24-2) är alltför finkorniga och inte avsedda för eller har något samband med trafiksäkerhet. Utan borde kombineras med praktiska körprov som enligt TS inte är möjligt juridiskt och de vill eller kan inte ändra sina föreskrifter. Att använda ett kliniskt instrument för ett annat syfte än det som det är utvecklat för strider också mot Europarådets Oviedokonventionen från 1997.

TS:

Ofta är man själv inte medveten om sina synfältsdefekter, och det är vanligt att synskärpan är normal trots synfältsdefekter.

Kommentar:

Det här stämmer vid neglekt efter stroke då man kan bortse från det förlorade synfältet eller förlamade kroppshalvan. Men självklart ser människor med definierade större synfältsdefekter att något saknas i synfältet när man håller ögat stilla mot en rutbild (Amslerchart). Men på samma sätt som alla har en blind fläck och inte upptäcker den vid seende med ett öga, så kan man inte se väldigt små punkter i synfältet eftersom de inte har någon betydelse eftersom de inte märks. Orsaken är att seende är dynamiskt och att ögonen hela tiden (och efter träning) upptäcker allt i synfältet, även om ett bortfall påvisas i statisk synfältsmätning. Dessa angivna fakta stämmer alltså inte och bygger på den gamla teorin om "filling in". Skulle detta faktum förhindra att köra bil skulle förarprövarna vid Trafikverket som godkänt 200 testade i simulatoren upptäckt detta och underkänt dem. Det är stor skillnad mellan synfunktion hos ögonläkaren och funktionell syn i vardagslivet och vid bilkörning. Äldre teorier har svårt att försvinna eftersom svårigheter är intressantare än möjligheter. Synskadade som tidigare läste punktskrift med visus lägre än 0,1 kan idag träna att läsa excentriskt mer än 100 ord per minut.

TS:

Synfältsdefekter kan i dag inte avhjälpas med glasögon eller andra hjälpmedel.

Kommentar:

Brist på kunskap ger sådana här uttalanden. Peli-prismor utvidgar synfältet med 22 grader vid hemianopsi. Ögonrörelseträning ger information om avsökningsförmåga och hjälpmedel utvecklas som teknisk utrustning i bilar nu i snabb takt där sensorer och autostop stannar bilen vid plötsliga hinder. Volvo har medverkat i CTD-projektet och har intervjuat om vilka delar som är möjliga och önskvärda.

Intresseorganisationerna för diabetiker, glaukomiker och strokepersoner har skrivit kommentarerna i samarbete med projektledaren för CTD-projektet.

Krister Inde

Synpedagog sedan 1971, författare av faktaskrifter om synträning samt hedersdoktor PhD hc vid Linnéuniversitetet

Intresseorganisationer

